

UREDBA (ES) št. 864/2007 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 11. julija 2007

o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti („Rim II“)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ter zlasti členov 61(c) in 67 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe, ob upoštevanju skupnega besedila, ki ga je odobril Spravni odbor dne 25. junija 2007 ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Skupnost si je zadala cilj ohraniti in razvijati območje svobode, varnosti in pravice. Za postopno vzpostavitev takšnega območja bi morala Skupnost sprejeti ukrepe, povezane s pravosodnim sodelovanjem v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, in sicer v obsegu, v kakršnem so potrebni za pravilno delovanje notranjega trga.
- (2) V skladu s členom 65(b) Pogodbe so med temi ukrepi tudi tisti, ki spodbujajo združljivost predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah glede kolizije zakonov in sporov o pristojnosti.
- (3) Evropski svet je na zasedanju v Tampereju dne 15. in 16. oktobra 1999 potrdil načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov kot temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah ter pozval Svet in Komisijo, naj sprejmeta program ukrepov za izvajanje navedenega načela.
- (4) Svet je dne 30. novembra 2000 sprejel skupni program ukrepov Komisije in Sveta za izvajanje načela vzajemnega priznavanja odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ⁽³⁾. Program ukrepe za usklajevanje kolizijskih pravil opredeljuje kot ukrepe, ki olajšujejo vzajemno priznavanje sodb.

(5) S Haaškim programom ⁽⁴⁾, sprejetim dne 5. novembra 2004, je Evropski svet pozval k aktivnemu nadaljevanju dela v zvezi s pravili glede kolizije zakonov glede nepogodbenih obveznosti („Rim II“).

(6) Pravilno delovanje notranjega trga zaradi večje predvidljivosti izida pravde, pravne varnosti ter prostega pretoka sodnih odločb zahteva, da kolizijska pravila držav članic določajo uporabo istega nacionalnega prava ne glede na državo sodišča, kjer je vložena tožba.

(7) Vsebinsko področje uporabe in določbe te uredbe bi morale biti skladne z Uredbo Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ⁽⁵⁾ („Bruselj I“) in instrumenti o pravu, ki se uporablja za pogodbene obveznosti.

(8) Ta uredba bi se morala uporabljati ne glede na vrsto sodišča, ki vodi postopek.

(9) Zahtevki, nastali zaradi „*acta iure imperii*“, bi morali vključevati zahtevke zoper uradnike, ki delujejo v imenu države, in odgovornost za dejanja državnih organov, vključno z odgovornostjo javno imenovanih uslužbencev. Zato bi bilo treba te zadeve izvzeti iz področja uporabe te uredbe.

(10) Družinska razmerja zajemajo starševstvo, zakonsko zvezo, svaštvo in sorodstvo v stranski vrsti. Sklicevanje v členu 1(2) na razmerja, ki imajo primerljiv učinek kot zakonska zveza in druga družinska razmerja, naj se razlagajo v skladu s pravom države članice, v kateri je sodišče, ki vodi postopek.

(11) Pojem nepogodbene obveznosti se v državah članicah razlikuje. Zato bi se moral za namene te uredbe izraz nepogodbena obveznost razumeti kot avtonomen pojem. Kolizijska pravila, določena v tej uredbi, bi morala zajemati tudi nepogodbene obveznosti, ki izhajajo iz objektivne odgovornosti.

(12) Pravo, ki se uporablja, bi moralo urejati tudi vprašanje sposobnosti prevzemanja odgovornosti za škodno dejanje.

⁽¹⁾ UL C 241, 28.9.2004, str. 1.

⁽²⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 6. julija 2005 (UL C 157 E, 6.7.2006, str. 371), Skupno stališče Sveta z dne 25. septembra 2006 (UL C 289 E, 28.11.2006, str. 68) in Stališče Evropskega parlamenta z dne 18. januarja 2007 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. julija 2007 in Sklep Sveta z dne 28. junija 2007.

⁽³⁾ UL C 12, 15.1.2001, str. 1.

⁽⁴⁾ UL C 53, 3.3.2005, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 12, 16.1.2001, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1791/2006 (UL L 363, 20.12.2006, str. 1).

- (13) Z notnimi pravili, uporabljenimi ne glede na pravo, katerega uporabo določajo, se lahko prepreči tveganje izkrivljanja konkurence med pravnima strankama Skupnosti.
- (14) Zahteva po pravni varnosti in potreba po pravičnem ravnanju v posameznih primerih sta bistvena elementa na področju pravosodja. Ta uredba določa navezne okoliščine, ki so najprimernejše za doseg te ciljev. Ta uredba zato določa splošno pravilo, pa tudi posebna pravila ter, v določenih določbah, „odstopno klavzulo“, ki dovoljuje odstopanje od teh pravil, kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je škodno dejanje očitno v tesnejši zvezi z drugo državo. Ta pravila torej tvorijo prilagodljiv okvir kolizijskih pravil. Prav tako pa omogočajo sodišču, ki vodi primer, da posamezne primere ustrezno obravnava.
- (15) Načelo *lex loci delicti commissi* pomeni temeljno rešitev v zvezi z nepogodbenimi obveznostmi v skoraj vseh državah članicah, vendar je praktična uporaba tega načela v primeru razpršenosti dejavnikov primera na več držav lahko različna. Takšno stanje ogroža pravno varnost glede prava, ki se uporabi.
- (16) Enotna pravila izboljšajo predvidljivost sodnih odločb in zagotovijo razumno ravnotežje med interesi osebe, za katero se zatrjuje, da nosi odgovornost, in osebe, ki je utrpela škodo. Povezava z državo, v kateri je neposredna škoda nastala (*lex loci damni*), vzpostavi pravično ravnotežje med interesi osebe, za katero se zatrjuje, da nosi odgovornost, in osebe, ki je utrpela škodo, in tudi odraža sodoben pristop k civilnopravni odgovornosti in k razvoju sistemov objektivne odgovornosti.
- (17) Pravo, ki se uporablja, bi se moralo določiti na podlagi tega, kje je nastala škoda, ne glede na državo ali države, v katerih lahko pride do posrednih posledic. Zato bi morala biti v primerih telesne poškodbe ali materialne škode na premoženju država, v kateri je nastala škoda, tista država, v kateri je prišlo do telesne poškodbe ali kjer je nastala materialna škoda na premoženju.
- (18) Splošno pravilo iz te uredbe bi moralo biti „*lex loci damni*“ iz člena 4(1). Izjema od tega splošnega načela je člen 4(2), saj vzpostavlja posebno povezavo, kadar imata stranki običajno prebivališče v isti državi. Določbo člena 4(3) bi bilo treba razumeti kot „odstopno klavzulo“ glede na člen 4(1) in (2), kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je škodno dejanje očitno v tesnejši zvezi z drugo državo.
- (19) Treba bi bilo določiti posebna pravila za primere posebnih škodnih dejanj, kjer splošno pravilo ne omogoča razumnega ravnotežja med zadevnimi interesi.
- (20) V zvezi z odgovornostjo za izdelke naj bi kolizijsko pravilo upoštevalo cilje pravične razdelitve tveganja, ki je del sodobne družbe z visoko razvito tehnologijo, varovanja zdravja potrošnikov, spodbujanja inovacij, zagotavljanja neizkrivljene konkurence in poenostavitve trgovine. Uravnotežena rešitev v zvezi s temi cilji je vzpostavitev kaskadnega sistema povezovanja dejavnikov skupaj s klavzulo predvidljivosti. Prvi dejavnik, ki ga je treba upoštevati, je pravo države, v kateri je imela oseba, ki je utrpela škodo, v času nastale škode običajno prebivališče, če se je izdelek tržil v tej državi. Drugi elementi v kaskadnem sistemu se sprožijo, če se izdelek ni tržil v tej državi, brez poseganja v člen 4(2) in v možnost očitno tesnejše zveze z drugo državo.
- (21) Posebno pravilo iz člena 6 ni izjema od splošnega pravila iz člena 4(1), ampak zgolj njegovo pojasnilo. V zadevah glede nelojalne konkurence bi morale kolizijsko pravilo varovati konkurente, potrošnike in splošno javnost ter zagotavljati pravilno delovanje tržnega gospodarstva. Povezava s pravom države, v kateri so razmerja med konkurenti ali skupni interesi potrošnikov prizadeti ali bi lahko bili prizadeti, je na splošno v skladu s temi cilji.
- (22) Nepogodbene obveznosti, nastale zaradi omejevanja konkurence iz člena 6(3), bi morale zajemati kršitve tako nacionalnega konkurenčnega prava kot konkurenčnega prava Skupnosti. Pravo, ki se uporablja za takšne nepogodbene obveznosti, bi moralo biti pravo države, na katere trgu ima, ali bi lahko imela, taka omejitev učinek. Kadar ima taka omejitev učinek na trgu več kot ene države, bi se lahko v določenih okoliščinah oseba, ki zahteva odškodnino, odločila, da bo za podlago svoje tožbe izbrala pravo sodišča, pri katerem je tožbo vložila.
- (23) Za namene te uredbe, bi moral pojem omejevanja konkurence vključevati prepoved sporazumov med podjetji, odločitev podjetniških združenj in usklajenih ravnanj, katerih cilj ali posledica je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence v državi članici ali na notranjem trgu, kakor tudi prepoved zlorabe prevladujočega položaja v državi članici ali na notranjem trgu, kadar so takšni sporazumi, odločitve, usklajena ravnanja ali zlorabe prepovedane s členoma 81 in 82 Pogodbe ali z zakonodajo države članice.
- (24) „Okoljska škoda“ bi morala pomeniti škodljive spremembe naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, ali okrnitev katere od funkcij teh naravnih virov v prid drugega naravnega vira ali javnosti, kakor tudi zmanjšanje raznolikosti živih organizmov.

- (25) Glede okoljske škode, člen 174 Pogodbe, ki določa, da bi bilo treba doseči visoko raven varstva, ki temelji na načelu previdnosti in načelih, da bi bilo treba delovati preventivno, da je treba okoljsko škodo prednostno odpravljati pri viru in da mora plačati povzročitelj obremenitve, popolnoma upravičuje uporabo načela diskriminacije v korist osebe, ki je utrpela škodo. Vprašanje, kdaj lahko oseba, ki zahteva odškodnino, izbira pravo, ki naj se uporabi, bi bilo treba določiti v skladu s pravom države članice, v kateri je sodišče, kjer poteka postopek.
- (26) Glede kršitev pravic intelektualne lastnine bi bilo treba ohraniti splošno priznano načelo *lex loci protectionis*. Za namene te uredbe bi bilo treba izraz „pravice intelektualne lastnine“ razlagati v pomenu, na primer, avtorske pravice, sorodne pravice, pravice *sui generis* za varstvo zbirk podatkov ter pravice industrijske lastnine.
- (27) Točna vsebina pojma „protestnega delovanja“ delavcev ali delodajalcev, kot je stavka ali izprtje, se v državah članicah razlikuje in je urejena v skladu z notranjimi predpisi vsake države članice. Zaradi tega ta uredba temelji na splošnem načelu, da se uporablja pravo države, v kateri je prišlo do takega delovanja delavcev ali delodajalcev, s ciljem, da se zaščitijo njihove pravice in obveznosti.
- (28) Posebno pravilo o protestnem delovanju delavcev ali delodajalcev iz člena 9 ne posega v pogoje v zvezi z izvedbo takega delovanja v skladu z nacionalno zakonodajo ter ne posega v pravni status predstavniških organizacij delavcev ali sindikatov, kakor je predvideno v nacionalni zakonodaji držav članic.
- (29) Treba bi bilo predvideti posebna pravila za primere, kjer škodo povzroči dejanje, ki ni škodno dejanje, na primer neupravičena obogatitev, *negotiorum gestio* in *culpa in contrahendo*.
- (30) *Culpa in contrahendo* je za namene te uredbe avtonomen pojem, za katerega ni nujno, da se razlaga v okviru pomena, ki ga ima v nacionalnem pravu. Vključeval naj bi kršitev dolžnosti razkritja in prekinitve pogodbenih pogajanj. Člen 12 zajema le nepogodbene obveznosti, ki predstavljajo neposredno povezavo z dejanji pred sklenitvijo pogodbe. To pomeni, da se uporabljajo člen 4 ali druge ustrezne določbe te uredbe, če oseba med pogajanjimi o pogodbi utрпи telesno poškodbo.
- (31) Zaradi upoštevanja načela avtonomije strank in večje pravne varnosti bi morali stranki imeti možnost izbrati, katero pravo se bo uporabljalo za nepogodbene obveznosti. Ta izbira bi morala biti izražena izrecno ali pa bi morala dovolj nedvoumno izhajati iz okoliščin primera. Ko se ugotavlja obstoj sporazuma, mora sodišče spoštovati voljo strank. Da bi zaščitili šibkejšo stranko, bi bilo treba izbiro prava omejiti z nekaterimi pogoji.
- (32) Upoštevanje javnega interesa upravičuje, da lahko sodišča držav članic v izjemnih okoliščinah uporabijo izjeme na podlagi javnega reda in prevladujočih obveznih določb. Zlasti uporaba določb prava, kakor to določa ta uredba, ki bi povzročila dodelitev nesorazmerne eksemplarične ali kazenske odškodnine, odvisno od okoliščin primera ali pravnega reda države članice sodišča, kjer je bila vložena tožba, bi lahko veljala za nasprotujočo si z javnem redom („ordre public“) pristojnega sodišča.
- (33) Kadar do nesreče pride v državi, v kateri žrtev nima običajnega prebivališča, bi morale sodišče, pri katerem je vložena tožba, po veljavnih nacionalnih pravilih o odškodninah za žrtve prometnih nesreč pri oceni škode v primeru telesnih poškodb upoštevati vse relevantne dejanske okoliščine posamezne žrtve, kar bi naj vključevalo zlasti dejanske izgube in stroške poznejše pomoči in zdravniške oskrbe.
- (34) Prizadevanje za razumno ravnotežje med strankama zahteva, da se, kolikor je to primerno, upoštevajo pravila o varnosti in ravnanju, ki veljajo v državi, v kateri je bilo povzročeno škodno dejanje, četudi se za nepogodbeno obveznost uporablja drugo pravo. Izraz „pravila o varnosti in ravnanju“ bi bilo treba razumeti tako, da se nanaša na vse predpise, ki so v kakršni koli povezavi z varnostjo in ravnanjem, vključno na primer s predpisi o varnosti in cestnem prometu v primeru nesreče.
- (35) Treba bi se bilo izogibati stanju razpršenosti kolizijskih pravil med več instrumenti in obstoju razlik med temi pravili. Vendar pa ta uredba ne izključuje možnosti vključitve kolizijskih pravil za nepogodbene obveznosti v določbe predpisov Skupnosti v zvezi z določenimi zadevami.
- Ta uredba ne sme vplivati na uporabo drugih instrumentov, ki opredeljujejo določbe, katerih namen je spodbujati pravilno delovanje notranjega trga, če se te določbe ne morejo uporabljati skupaj s pravom, določenim s pravili te uredbe. Uporaba določb prava, ki se uporablja, kakor to določa ta uredba, ne bi smela omejevati prostega pretoka blaga in storitev, kakor je to urejeno z instrumenti Skupnosti, kot na primer Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu („Direktiva o elektronskem poslovanju“) (1).

(1) UL L 178, 17.7.2000, str. 1.

- (36) Zaradi spoštovanja mednarodnih obveznosti, ki so jih prevzele države članice, ta uredba ne sme vplivati na mednarodne konvencije, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času, ko se sprejme ta uredba. Komisija bi morala za zagotovitev lažje dostopnosti veljavnih pravil na podlagi informacij, ki jih predložijo države članice, objaviti seznam zadevnih konvencij v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (37) Komisija bo Evropskemu parlamentu in Svetu predložila predlog v zvezi s postopki in pogoji, v skladu s katerimi bi se lahko države članice v svojem imenu v posameznih in izjemnih primerih v zvezi s sektorskimi zadevami pogajale in sklenile sporazume s tretjimi državami, ki bi vsebovali določbe o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti.
- (38) Ker države članice ne morejo v zadostni meri doseči cilja te uredbe, ampak ga je mogoče zaradi obsega in učinkov te uredbe bolje doseči na ravni Skupnosti, lahko Skupnost sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti, kakor je navedeno v členu 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz istega člena, ta uredba ne prekoračuje tistega, kar je potrebno za doseg navedenega cilja.
- (39) V skladu s členom 3 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, sta Združeno kraljestvo in Irska sporočila željo, da bi sodelovala pri sprejetju in uporabi te uredbe.
- (40) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Danska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se zanjo ne uporablja –
2. Iz področja uporabe te uredbe so izvzete:
- (a) nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz družinskih razmerij in razmerij, ki imajo po pravu, ki se uporablja za taka razmerja, primerljiv učinek, vključno s preživitvinskimi obveznostmi;
- (b) nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz premoženjskega stanja zakoncev, premoženjskega stanja partnerskih zvez, ki imajo po pravu, ki se uporablja za te zveze, primerljiv učinek kot zakonska zveza, oporoke in dedovanja;
- (c) nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz menic, čekov in zadolžnic ter drugih prenosljivih vrednostnih papirjev, kolikor obveznosti iz teh drugih prenosljivih vrednostnih papirjev izvirajo iz njihove prenosljive narave;
- (d) nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz prava družb in drugih pravnih oseb glede zadev, kot je ustanovitev, z registracijo ali kako drugače, pravna sposobnost, notranja organizacija ali likvidacija družb in drugih pravnih oseb, osebna odgovornost družbenikov in članov organov kot takih za obveznosti družbe ali druge pravne osebe, kot tudi osebna odgovornost revizorjev družbe ali njenih članov pri obveznih revizijah računovodskih dokumentov;
- (e) nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz razmerij med ustanovitelji, skrbniki in upravičenci prostovoljno ustanovljenega sklada;
- (f) nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz jedrske škode;
- (g) nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic, vključno z obrekovanjem.

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PODROČJE UPORABE

Člen 1

Področje uporabe

1. Ta uredba se v primeru kolizije zakonov uporablja za nepogodbene obveznosti v civilnih in gospodarskih zadevah. Ne uporablja se zlasti za davčne, carinske ali upravne zadeve, kot tudi ne za odgovornost države glede dejanj in opustitev pri izvajanju državne oblasti („*acta iure imperii*“).

3. Ta uredba se ne uporablja za dokaze in postopke, brez poseganja v člena 21 in 22.

4. V tej uredbi „država članica“ pomeni vse države članice, razen Danske.

Člen 2

Nepogodbene obveznosti

1. Za namene te uredbe, škoda zajema vse posledice, ki so nastale zaradi škodnih dejanj, neupravičene obogatitve, *negotiorum gestio* ali *culpa in contrahendo*.

2. Ta uredba se uporablja tudi za nepogodbene obveznosti, za katere je verjetno, da bodo nastale.

3. Vsak sklic v tej uredbi na:
- (a) dogodek, ki je povzročil škodo, zajema dogodke, ki povzročijo škodo in za katere je verjetno, da se bodo zgodili; in
 - (b) škodo vključuje škodo, za katero je verjetno, da se bo zgodila.

Člen 3

Splošna uporaba

Pravo, opredeljeno v tej uredbi, se uporablja tudi, če ni pravo države članice.

POGLAVJE II

ŠKODNA DEJANJA

Člen 4

Splošno pravilo

1. Če v tej uredbi ni določeno drugače, je pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, nastalo iz škodnega dejanja, pravo države, v kateri škoda nastane, ne glede na državo, v kateri se je zgodil dogodek, ki je povzročil nastalo škodo, in ne glede na državo ali države, v kateri so nastale posredne posledice.
2. Vendar kadar imata oseba, za katero se zatrjuje, da je odgovorna, in oseba, ki je utrpela škodo, ob nastanku škode običajno prebivališče v isti državi, se uporablja pravo te države.
3. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je škodno dejanje očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavkov 1 ali 2, se uporablja pravo te druge države. Očitno tesnejša zveza z drugo državo bi lahko temeljila zlasti na že obstoječih razmerjih med strankama, kot je na primer pogodba, ki je tesno povezana z obravnavanim škodnim dejanjem.

Člen 5

Odgovornost za izdelke

1. Brez poseganja v člen 4(2) je pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi škode, ki so jo povzročili izdelki z napako, naslednje:
 - (a) pravo države, kjer je imela oseba, ki je utrpela škodo, v času nastale škode običajno prebivališče, če se je izdelek tržil v tej državi; ali, če to ni mogoče,
 - (b) pravo države, v kateri je bil izdelek kupljen, če se je izdelek tržil v tej državi; ali, če to ni mogoče,

- (c) pravo države, v kateri je nastala škoda, če se je izdelek tržil v tej državi.

Vendar pa je pravo, ki se uporablja, pravo države, v kateri ima oseba, za katero se zatrjuje, da je odgovorna, običajno prebivališče, če ta oseba v razumnih okvirih ni mogla predvideti trženja izdelka ali izdelka iste vrste v državi, kjer se uporablja pravo iz (a), (b) ali (c).

2. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je škodno dejanje očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavka 1, se uporablja pravo druge države. Očitno tesnejša zveza z drugo državo bi lahko temeljila zlasti na že obstoječih razmerjih med strankama, kot denimo pogodba, ki je tesno povezana z obravnavanim škodnim dejanjem.

Člen 6

Nelojalna konkurenca in akti, ki omejujejo svobodno konkurenco

1. Pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi nelojalne konkurence, je pravo države, v kateri je konkurenca ali skupni interes potrošnikov prizadet ali bi bil lahko prizadet.
2. Kadar dejanje nelojalne konkurence prizadene izključno interes posebnega konkurenta, se uporablja člen 4.
3. (a) Pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi omejevanja konkurence, je pravo države, na katere trgu ima, ali bi lahko imela, taka omejitev učinek.
 - (b) Kadar ima, ali bi lahko imela, taka omejitev učinek na trgu več kot ene države, se lahko oseba, ki zahteva odškodnino za škodo in ki vloži tožbo na sodišču stalnega prebivališča toženca, odloči, da bo za podlago svoje tožbe izbrala pravo sodišča, pri katerem je tožbo vložila, če je bil trg v tej državi članici eden izmed tistih, ki so bili neposredno ali bistveno prizadeti zaradi omejevanja konkurence, ki je povod za nastanek nepogodbene obveznosti, na podlagi katere je osnovana tožba; kadar upravičenec v skladu z veljavnimi pravili o jurisdikciji na tem sodišču toži več kot enega toženca, lahko za svojo tožbo izbere le pravo tega sodišča, če je zaradi omejevanja konkurence, na kateri temelji tožba proti vsakemu od teh tožencev, neposredno ali bistveno prizadet tudi trg v državi članici tega sodišča.
4. Od prava, ki se uporablja na podlagi tega člena, ni mogoče odstopiti s sporazumom v skladu s členom 14.

Člen 7

Okoljska škoda

Pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz okoljske škode ali škode, povzročene osebam ali premoženju, kot posledica take škode, je pravo, ki se določi ob uporabi člena 4(1), razen če se oseba, ki zahteva odškodnino za škodo, odloči, da se za zahtevek uporablja pravo države, v kateri se je zgodil dogodek, ki je povzročil škodo.

Člen 8

Kršitev pravic intelektualne lastnine

1. Za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi kršitve pravic intelektualne lastnine, se uporablja pravo države, za katero se zahteva zaščita.

2. V primeru nepogodbenih obveznosti, nastalih zaradi kršitev enotne pravice intelektualne lastnine Skupnosti, se za vprašanja, ki jih ustrezni instrument Skupnosti ne obravnava, uporablja pravo države, v kateri je bila kršitev storjena.

3. Od prava, ki se uporablja na podlagi tega člena, ni mogoče odstopiti s sporazumom v skladu s členom 14.

Člen 9

Protestno delovanje delavcev ali delodajalcev

Brez poseganja v člen 4(2) je pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti v zvezi z odgovornostjo osebe v funkciji delavca ali delodajalca ali organizacij, ki zastopajo svoje poklicne interese, za škodo, povzročeno s protestnim delovanjem delavcev ali delodajalcev, do katere je ali bo prišlo, pravo države, v kateri je ali bo do takega delovanja prišlo.

POGLAVJE III

**NEUPRAVIČENA OBOGATITEV, NEGOTIORUM GESTIO
IN CULPA IN CONTRAHENDO**

Člen 10

Neupravičena obogatitev

1. Če se nepogodbena obveznost, nastala zaradi neupravičene obogatitve, vključno s prejemom neupravičenega plačila, nanaša na razmerje med strankama, denimo na pogodbo ali škodno dejanje, ki je v tesni zvezi s to neupravičeno obogatitvijo, zanjo velja pravo, ki velja za to razmerje.

2. Kadar se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavka 1, stranki pa sta imeli v času, ko se je zgodil dogodek, zaradi katerega je nastala neupravičena obogatitev, običajno prebivališče v isti državi, se uporablja pravo te države.

3. Kadar se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavkov 1 ali 2, se uporablja pravo države, v kateri je neupravičena obogatitev nastala.

4. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je nepogodbena obveznost, nastala zaradi neupravičene obogatitve, očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavkov 1, 2 in 3, se uporablja pravo te druge države.

Člen 11

Negotiorum gestio

1. Če se nepogodbena obveznost, nastala zaradi dejanja osebe, ki nima pooblastila za opravljanje dejanj za zadeve druge osebe, nanaša na obstoječe razmerje med strankama, nastalo denimo s pogodbo ali škodnim dejanjem, ki je v tesni zvezi s to nepogodbeno obveznostjo, zanjo velja pravo, ki velja za to razmerje.

2. Kadar se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavka 1, stranki pa sta imeli v času, ko je nastal dogodek, ki je povzročil škodo, običajno prebivališče v isti državi, se uporablja pravo te države.

3. Kadar se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavkov 1 ali 2, se uporablja pravo države, v kateri se je dejanje zgodilo.

4. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je nepogodbena obveznost, nastala zaradi dejanja osebe, ki nima pooblastila za opravljanje dejanj za zadeve druge osebe, očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavkov 1, 2 in 3, se uporablja pravo te druge države.

Člen 12

Culpa in contrahendo

1. Pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi dejanj pred sklenitvijo pogodbe, ne glede na to, ali je bila pogodba dejansko sklenjena, je pravo, ki se uporablja za pogodbo ali bi se uporabljalo za to pogodbo, če bi bila sklenjena.

2. Kjer se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavka 1, je pravo, ki se uporablja:

(a) pravo države, v kateri je škoda nastala, ne glede na državo, v kateri se je zgodil dogodek, ki je povzročil nastalo škodo, in ne glede na državo ali države, v katerih so nastale posredne posledice; ali

(b) kadar imata stranki v času, ko je nastal dogodek, ki je povzročil škodo, običajno prebivališče v isti državi, pravo te države; ali

(c) kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je nepogodbena obveznost, ki je nastala z dejanji pred sklenitvijo pogodbe, očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavkov (a) in (b), pravo te druge države.

Člen 13

Uporaba člena 8

Za namene tega poglavja se člen 8 uporablja za nepogodbene obveznosti, ki nastanejo zaradi kršitve pravic intelektualne lastnine.

POGLAVJE IV

SVOBODA IZBIRE

Člen 14

Svoboda izbire

1. Stranki se lahko dogovorita, da se za nepogodbene obveznosti uporablja pravo po njuni izbiri, in sicer:

(a) s sporazumom, sklenjenim po dogodku, ki je povzročil nastalo škodo;

ali

(b) kadar obe stranki opravljata gospodarsko dejavnost, tudi s sporazumom, o katerem sta se stranki svobodno dogovorili pred dogodkom, ki je povzročil nastalo škodo.

Izbiri je treba izraziti ali pokazati z razumno gotovostjo glede na okoliščine primera. Izbira ne vpliva na pravice tretjih oseb.

2. Kadar so vsi dejavniki, pomembni za situacijo v času dogodka, ki je povzročil nastalo škodo, prisotni v državi, katere prava stranki nista izbrali, izbira strank ne vpliva na uporabo določb prava te druge države, od katerih ni dovoljeno odstopiti s sporazumom.

3. Kadar so vsi dejavniki, pomembni za situacijo v času dogodka, ki je povzročil nastalo škodo, prisotni v eni ali več državah članicah, izbira strank glede prava, ki se uporablja, in ki ni pravo države članice, ne sme ovirati uporabe določb prava Skupnosti, in kadar je to primerno, njihovega izvajanja s strani pristojnega sodišča države članice, od katerih ni dovoljeno odstopiti s sporazumom.

POGLAVJE V

SKUPNA PRAVILA

Člen 15

Področje uporabe prava, ki se uporabi

Pravo, ki se na podlagi te uredbe uporablja za nepogodbene obveznosti, ureja zlasti:

(a) podlago in obseg odgovornosti, vključno z določitvijo oseb, ki bi lahko bile odgovorne za svoja dejanja;

(b) razloge za izključitev odgovornosti, njeno omejitev ali delitev;

(c) obstoj, naravo in oceno škode ali zahtevano odškodnino;

(d) v okviru pooblastil sodišča v skladu s procesnim pravom ukrepe, ki jih lahko sprejme sodišče za preprečitev ali odpravo poškodbe ali škode ali za zagotovitev odškodnine;

(e) vprašanje, ali je pravica do nadomestila ali odškodnine lahko prenosljiva, vključno z dedovanjem;

(f) osebe, upravičene do nadomestila za osebno utrpelo škodo;

(g) odgovornost za dejanja druge osebe;

(h) način prenehanja obveznosti ter pravila glede zastaranja in izgube pravic, nastale s potekom roka zastaranja, vključno s pravili v zvezi z začetkom, prekinitvijo in zadržanjem zastaralnega roka ali roka za izgubo pravic.

Člen 16

Prevladujoče obvezne določbe

Ta uredba ne omejuje uporabe določb prava pristojnega sodišča, kadar so te obvezne ne glede na pravo, ki se sicer uporablja za nepogodbene obveznosti.

Člen 17

Pravila glede varnosti in ravnanja

Pri ocenjevanju ravnanja osebe, za katero se zatrjuje, da je odgovorna, se, dejansko in kolikor je to potrebno, upoštevajo pravila glede varnosti in ravnanja, veljavna na kraju in v času dogodka, iz katerega izhaja odgovornost.

Člen 18

Neposredna tožba zoper zavarovatelja odgovorne osebe

Oseba, ki je utrpela škodo, lahko vloži neposreden odškodninski zahtevek zoper zavarovatelja odgovorne osebe, če to določa pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti ali za zavarovalno pogodbo.

Člen 19

Prenos pravic in obveznosti

Kadar ima oseba („upnik“) do druge osebe („dolžnika“) nepogodbeno terjatev, tretja oseba pa mora izpolniti obveznosti do upnika ali je svoje obveznosti do upnika že izpolnila na način, ki je sprejemljiv za upnika, se po pravu, ki ureja obveznosti tretje osebe do upnika, presodi, ali in do kakšne mere ima ta tretja oseba pravico uveljavljati terjatev proti dolžniku, ki jih je upnik imel do tega dolžnika po pravu, ki se uporablja za njuno razmerje.

Člen 20

Deljena odgovornost

Če ima upnik terjatev iz nepogodbene razmerja do več dolžnikov, ki so odgovorni za isto terjatev, eden izmed dolžnikov pa je terjatev v celoti ali deloma že poravnal, se pravica tega dolžnika do nadomestila s strani drugih dolžnikov ureja po pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti tega dolžnika do upnika.

Člen 21

Formalna veljavnost

Enostransko dejanje, ki naj bi imelo pravni učinek v zvezi z nepogodbeno obveznostjo, je formalno veljavno, če zadosti formalnim zahtevam po pravu države, ki se uporablja za to nepogodbeno obveznost, ali pravu države, v kateri je bilo dejanje opravljeno.

Člen 22

Dokazno breme

1. Pravo, ki ureja nepogodbene obveznosti po tej uredbi, se uporablja v obsegu, v katerem predvideva pravila za postavljanje pravnih domnev ali določanje dokaznega bremena za nepogodbene obveznosti.

2. Dejanja, ki naj bi imela pravne učinke, se lahko dokazujejo z vsemi načini dokazovanja, ki jih priznava pravo pristojnega sodišča ali katero koli pravo iz člena 21, po katerem je to dejanje formalno veljavno, če je tak način dokazovanja mogoče izvesti pred pristojnim sodiščem.

POGLAVJE VI

DRUGE DOLOČBE

Člen 23

Običajno prebivališče

1. Za namene te uredbe velja za običajno prebivališče družb in drugih pravnih oseb kraj njihove glavne uprave.

Kadar dogodek, ki povzroči škodo, ali škoda nastane med poslovanjem podružnice, agencije ali katere koli druge poslovne enote, kraj, kjer je ta podružnica, agencija ali druga poslovna enota, predstavlja običajno prebivališče.

2. Za namene te uredbe velja za običajno prebivališče fizične osebe, ki deluje v okviru svoje poslovne dejavnosti, glavni kraj poslovanja.

Člen 24

Izključitev zavračanja

Uporaba prava katere koli države, določenega s to uredbo, pomeni uporabo veljavnih pravnih predpisov te države razen predpisov mednarodnega zasebnega prava.

Člen 25

Države brez enotnega pravnega reda

1. Če obsega država več ozemeljskih enot, ki imajo vsaka svoje pravne predpise za nepogodbene obveznosti, se pri določitvi, katero pravo se uporablja v skladu s to uredbo, vsaka ozemeljska enota obravnava kot država.

2. Država članica, v kateri imajo različne ozemeljske enote svoje pravne predpise za nepogodbene obveznosti, ni dolžna uporabljati te uredbe za urejanje kolizije zakonodaj teh ozemeljskih enot.

Člen 26

Javni red države pristojnega sodišča

Uporaba določb prava države, kakor to določa ta uredba, se lahko zavrne le, če je takšna uporaba očitno nezdržljiva z javnim redom („*ordre public*“) pristojnega sodišča.

Člen 27

Razmerje do drugih določb prava Skupnosti

Ta uredba ne posega v uporabo določb prava Skupnosti, ki za posebne zadeve določajo kolizijska pravila za nepogodbene obveznosti.

Člen 28

Razmerje do obstoječih mednarodnih konvencij

1. Ta uredba ne posega v uporabo mednarodnih konvencij, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času sprejetja te uredbe in ki določajo kolizijska pravila za nepogodbene obveznosti.

2. Vendar pa ima ta uredba med državami članicami prednost pred konvencijami, sklenjenimi izključno med dvema ali več državami članicami, če se te konvencije nanašajo na zadeve, ki jih ureja ta uredba.

POGLAVJE VII
KONČNE DOLOČBE

Člen 29

Seznam konvencij

1. Države članice Komisijo uradno obvestijo o konvencijah iz člena 28(1) do 11. julija 2008. Po tem datumu države članice uradno obvestijo Komisijo o preklicu katere od teh konvencij.

2. Komisija v šestih mesecih po prejemu v *Uradnem listu Evropske unije* objavi naslednje:

(i) seznam konvencij iz odstavka 1;

(ii) preklice konvencij iz odstavka 1.

Člen 30

Klavzula o pregledu

1. Najpozneje do 20. avgusta 2011 Komisija predloži Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poročilo o uporabi te uredbe. Poročilo po potrebi priloži predloge za prilagoditve te uredbe. Poročilo vsebuje:

(i) študijo o tem, na kakšen način se tuje pravo obravnava v različnih jurisdikcijah ter v kolikšni meri sodišča držav članic v praksi uporabljajo tuje pravo v skladu s to uredbo;

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

V Strasbourg, 11. julija 2007

Za Evropski parlament
Predsednik
H.-G. PÖTTERING

Za Svet
Predsednik
M. LOBO ANTUNES

(ii) študijo o učinkih člena 28 te uredbe v zvezi s Haaško konvencijo z dne 4. maja 1971 o zakonu, ki velja za prometne nesreče.

2. Najpozneje do 31. decembra 2008 Komisija predloži Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru študijo o razmerah na področju prava, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, ki izhajajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic, ob upoštevanju pravil o svobodi tiska in svobodi izražanja v medijih, ter kolizijskopравnih vprašanj v zvezi z Direktivo 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ⁽¹⁾.

Člen 31

Časovna uporaba

Ta uredba se uporablja za škodne dogodke, ki nastanejo po začetku veljavnosti te uredbe.

Člen 32

Začetek uporabe

Ta uredba se uporablja od 11. januarja 2009, razen člena 29, ki se začne uporabljati od 11. julija 2008.

⁽¹⁾ UL L 281, 23.11.1995, str. 31.

Izjava Komisije glede klavzule o pregledu (Člen 30)

Komisija bo po pozivu Evropskega parlamenta in Sveta v okviru člena 30 Uredbe „Rim II“ najpozneje do decembra 2008 predložila študijo o stanju na področju prava, ki se uporablja v nepogodbenih razmerjih, ki izhajajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic. Komisija bo upoštevala vse vidike stanja in sprejela ustrezne ukrepe, če bo to potrebno.

Izjava Komisije glede prometnih nesreč

Komisija se zaveda, da veljajo v državah članicah različne prakse glede stopenj odškodnine za žrtve prometnih nesreč in je zato pripravljena proučiti posebne težave, nastale prebivalcem EU, vpletenim v prometne nesreče v državi članici, ki ni država članica njihovega običajnega prebivališča. Komisija bo zato do konca leta 2008 Evropskemu parlamentu in Svetu predložila študijo o vseh možnostih, vključno z vprašanji glede zavarovanja, za izboljšanje položaja čezmejnih žrtev, ki bo utrla pot za zeleno knjigo.

Izjava Komisije glede obravnavanja tujega prava

Komisija se zaveda, da veljajo v državah članicah različne prakse glede obravnavanja tujega prava in bo zato najpozneje v štirih letih po začetku veljavnosti Uredbe „Rim II“, v vsakem primeru pa, ko bo slednja na voljo, objavila horizontalno študijo o uporabi tujega prava v civilnih in gospodarskih zadevah s strani sodišč držav članic ob upoštevanju ciljev Haaškega programa. Pripravljena je tudi sprejeti ustrezne ukrepe, če bo to potrebno.
